

bij het primaire besluit te beschikken omtrent de invordering van een dwangsom wegens het door appellante begaan van dezelfde overtreding als die welke ten grondslag lag aan de last onder dwangsom van 25 maart 2015.

6. Het beroep is gegrond en het bestreden besluit komt voor vernietiging in aanmerking. Omdat sprake is van een onherstelbaar gebrek, ziet het College aanleiding zelf in de zaak te voorzien door het primaire besluit te herroepen. Gelet hierop wordt aan de beroepsgrond van appellante omtrent de verjaring van de invorderingsbevoegdheid niet toegekomen.

7. Het College veroordeelt verweerder in de door appellante gemaakte proceskosten. Deze kosten stelt het College op grond van het Besluit proceskosten bestuursrecht voor de door een derde beroepsmatig verleende rechtsbijstand vast op € 1.002 (1 punt voor het indienen van het bezwaarschrift en 1 punt voor het indienen van het beroepschrift met een waarde per punt van € 501 en een wegingsfactor 1). Voor het verschijnen ter zitting van het College is reeds 1 punt toegekend bij de proceskostenveroordeling in 17/1200, waarvan de behandeling gelijktijdig heeft plaatsgevonden.

Beslissing

Het College:

- verklaart het beroep gegrond;
- vernietigt het bestreden besluit;
- herroept het primaire besluit en bepaalt dat deze uitspraak in de plaats treedt van het vernietigde bestreden besluit;
- draagt verweerder op het betaalde griffierecht van € 333 aan appellante te vergoeden;
- veroordeelt verweerder in de proceskosten van appellante tot een bedrag van € 1.002.

Noot

1. Deze enkelvoudige uitspraak van het CBB in een vrij eenvoudige casus vond ik aardig om in de AB op te nemen omdat het weer eens illustreert hoe belangrijk een precieze formulering van een lastgeving is.

2. Appellante is in 2015 het volgende gelast: “[z]org dat uw runderen over een toereikende hoeveelheid vers en schoon drinkwater kunnen beschikken. Dit water moet goed toegankelijk zijn voor uw runderen.”

Voor elke overtreding verbeurt appellante een dwangsom van € 1.000. De last blijft twee jaar van kracht volgens het besluit. Na een hercontrole stuurt verweerder appellante een brief met de mededeling dat aan de last is voldaan. Anderhalf jaar later wordt weer gecontroleerd en daarbij

blijkt appellante toch weer in overtreding te zijn. Verweerder vordert de dwangsom in.

3. Wat heeft verweerder appellante nu precies gelast? Het CBB komt tot de conclusie dat de last enkel zag op het opheffen van de destijds gesignaleerde overtreding en niet op het voorkomen van een herhaling daarvan. Dat betekent dat toen appellante bij de hercontrole bleek te hebben voldaan aan de last, daarmee de kous in feite af was. Dat appellante later nogmaals een overtreding begaat is wellicht aanleiding voor een nieuwe last, maar kan niet leiden tot de verbeurte van een dwangsom op basis van de oorspronkelijke last. Dat lijkt mij een terecht oordeel. Al helemaal omdat het bestuursorgaan dit had kunnen voorkomen door gewoon de last goed op te schrijven (voor de liefhebber verwijs ik naar een blog van mijn hand daarover met de totaal pretentieuze titel ‘Zo schrijft u de perfecte last: 3 tips voor handhavingsjuristen’:

<https://goo.gl/gb15Ns>). Ter zijde: voor de Klare Taal-liefhebbers die zuchten als ze weer eens in een besluit lezen dat de overtreder wordt gelast om de overtreding “te beëindigen en beëindigd te houden”: dat zinnetje heeft dus gewoon nog een functie.

T.N. Sanders

AB 2018/312

COLLEGE VAN BEROEP VOOR HET BEDRIJFS-LEVEN

15 juni 2017, nr. 15/834

(Mrs. R.C. Stam, H.L. van der Beek, T.P.J.N. van Rijn)
m.nt. J.E. van den Brink

Art. 68 lid 1 en 6 Verordening 73/2009/EG; communautaire richtsnoeren voor staatssteun in de landbouw- en de bosbouwsector 2007–2013; art. 31 lid 2, art. 34 lid 3 en 6 Regeling GLB-inkomenssteun 2006

ECLI:NL:CBB:2017:248

Unierechtelijke verordening en richtsnoeren zijn enkel gericht tot de lidstaten en er vloeien geen rechtstreeks tot particulieren gerichte verplichtingen uit voort. Daarom kunnen zij niet aan de subsidieontvanger worden toegeworpen.

Op grond van art. 68 lid 1 en 6 Verordening 73/2009/EG van de Raad van 19 januari 2009 tot vaststelling van gemeenschappelijke voorschriften voor regelingen inzake rechtstreekse steunverlening aan landbouwers in het kader van het gemeenschappelijk landbouwbeleid en tot vaststelling van bepaalde steunregelingen voor landbouwers (Ver-

ordering 73/2009/EG) kunnen de lidstaten specifieke steun verlenen aan de landbouwers als deze in overeenstemming is met andere communautaire maatregelen en beleidslijnen. Op grond van de punten 15 en 16 van de communautaire richtsnoeren voor staatssteun in de landbouw- en de bosbouwsector 2007-2013 (de richtsnoeren) wordt steun die achteraf wordt toegekend voor activiteiten die de begunstigde reeds heeft verricht beschouwd als een niet met de gemeenschappelijke markt verenigbare vorm van exploitatiesteun die louter is bedoeld om de begunstigde van een financiële last te bevrijden. De in art. 68 Verordening 73/2009 en punt 15 en 16 van de richtsnoeren neergelegde voorschriften zijn, gezien hun bewoordingen, enkel gericht tot de lidstaten en er vloeien geen rechtstreeks tot particulieren gerichte verplichtingen uit voort. Verweerder kan genoemde Unieregeling dan ook niet tegenwerpen aan appellante.

Omdat appellante voor de kosten van de verduisterbare dakramen geen vaststelling en betaling heeft verzocht, is het toekennen van subsidie voor de kosten van de voorzieningen waarvoor appellante subsidie is verleend en die zij na 1 augustus 2014 heeft gerealiseerd niet een niet met de gemeenschappelijke markt verenigbare vorm van exploitatiesteun die louter is bedoeld om de begunstigde van een financiële last te bevrijden.

Uitspraak van de meervoudige kamer van 15 juni 2017 in de zaak tussen naam 1 V.O.F., appellante (gem.: mr. K. van Driel), en

De Staatssecretaris van Economische Zaken, verweerder (gem.: mr. W.L.C. Rijk en K.L.D. van Driel).

Procesverloop

Bij besluit van 4 juni 2015 (het primaire besluit) heeft verweerder de aan appellante verleende subsidie in het kader van de Regeling GLB-inkomenssteun 2006, paragraaf Investerings in integraal duurzame stallen en houderijsystemen (de Regeling), op nihil vastgesteld.

Bij besluit van 21 september 2015 (het bestreden besluit) heeft verweerder het bezwaar van appellante ongegrond verklaard.

Appellante heeft tegen het bestreden besluit beroep ingesteld.

Verweerder heeft een verweerschrift ingediend.

Het onderzoek ter zitting heeft plaatsgevonden op 9 februari 2017. Voor appellante is haar vennoot naam 2 verschenen, bijgestaan door haar gemachtigde. Verweerder heeft zich laten vertegenwoordigen door zijn gemachtigden.

Overwegingen

1. Het College gaat uit van de navolgende feiten en omstandigheden.

1.1 Appellante heeft op 30 maart 2014 subsidie op grond van de Regeling gevraagd voor de verbouw van een bestaande (gangbare) stal voor vleeskuikens tot een scharrelstal (verleningsaanvraag). In haar aanvraag heeft zij vermeld dat de investeringen onder meer zien op overdekte of niet-overdekte uitloop en voorzieningen die daglicht toelaten. Appellante heeft een offerte van de firma Tulderhof bijgevoegd voor verduisterbare dakramen (€ 4.165,86) en elektrische uitloop-schuiven (€ 3.326,05). De investering in de verduisterbare dakramen is als volgt toegelicht:

“Daglicht met verduisterbare vensters; daglicht platen zijn reeds gerealiseerd t.o.v. normstal, echter verduisterbare vensters zijn wenselijk indien er onverhoopt overdag geladen moet worden, of indien direct instralend daglicht te scherp is.”

1.2 Bij besluit van 30 juli 2014 (verleningsbeslissing) heeft verweerder appellante

€ 61.605 aan subsidie verleend, onder andere voor ramen en uitloop-schuiven van Tulderhof, onder meer met de voorwaarde: “De startdatum van uw investeringen is 01-08-2014 en de einddatum is 01-02-2015. (...) Vanaf de datum van deze brief mag u beginnen met de uitvoering van uw investeringen.” In het bij het besluit gevoegde Berekeningsformulier is de offerte van Tulderhof in zijn geheel opgenomen onder de subsidiabele post “welzijn/gezondheid”. In het eveneens bij het besluit gevoegde scoreformulier is opgenomen dat in de categorie milieu punten zijn toegekend voor investeringen in daglichtvoorzieningen.

“De startdatum van uw investeringen is 01-08-2014 en de einddatum is 01-02-2015. (...)

Vanaf de datum van deze brief mag u beginnen met de uitvoering van uw investeringen.” In het bij het besluit gevoegde Berekeningsformulier is de offerte van Tulderhof in zijn geheel opgenomen onder de subsidiabele post “welzijn/gezondheid”. In het eveneens bij het besluit gevoegde scoreformulier is opgenomen dat in de categorie milieu punten zijn toegekend voor investeringen in daglichtvoorzieningen.

1.3 Appellante heeft op 27 februari 2015 verzocht om vaststelling en betaling van de subsidie en daarbij € 4.377,02 opgegeven voor de investering in uitloop-schuiven (betalingsverzoek). De investering in de verduisterbare dakramen is niet in het betalingsverzoek opgenomen.

1.4 Op 17 maart 2015 is het bedrijf van appellante bezocht voor een controle in het kader van de subsidie vaststelling. Daarbij is onder andere gebleken dat appellante de verduisterbare

ramen reeds voor de verleningsaanvraag had aangeschaft.

1.5 Verweerder heeft de subsidie vervolgens op nihil vastgesteld en het betalingsverzoek afgevoerd, omdat appellante de verduisterbare ramen voor de verleningsbeschikking heeft aangeschaft en zodoende niet heeft voldaan aan de instapeis van de Regeling dat minimaal dient te worden geïnvesteerd in een overdekte of niet-overdekte uitloop en voorzieningen in de stal (of houderijsysteem) die het daglicht toelaten.

2.1 Appellante voert aan dat zij door verweerder ten onrechte niet is gehoord.

2.2 Het College ziet deze beroepsgrond niet slagen. Op grond van artikel 7:3, aanhef en onder c, van de Algemene wet bestuursrecht kon verweerder namelijk van het horen van appellante afzien indien zij heeft verklaard geen gebruik te willen maken van het recht te worden gehoord. Verweerder heeft een telefoonnotitie overgelegd waaruit blijkt dat appellante in een op 21 augustus 2015 gevoerd telefoongesprek op een daartoe strekkende vraag heeft geantwoord dat zij afziet van een hoorzitting. Appellante heeft de inhoud van de telefoonnotitie niet betwist en het College heeft geen aanleiding om aan de juistheid van de telefoonnotitie te twijfelen.

3.1 Appellante betoogt dat de Regeling een investering in voorzieningen die daglicht toelaten in de stal of het houderijsysteem (daglichtvoorzieningen) niet als instapeis stelt.

3.2.1 Het College begrijpt het bestreden besluit aldus dat de subsidie op nihil is gesteld omdat appellante de investering in daglichtvoorzieningen (de verduisterbare ramen) heeft gerealiseerd voor de datum van de verleningsbeschikking (30 juli 2014). De Regeling biedt echter geen wettelijke grondslag voor dat besluit.

3.2.2 Op grond van artikel 31, tweede lid, van de Regeling komt de landbouwer alleen voor steun in aanmerking voor activiteiten die zijn verricht op of na de beslissing, bedoeld in artikel 34, derde lid. Aanvankelijk verwees artikel 34, derde lid, van de Regeling naar de uiterste beslistermijn, maar per 1 januari 2014 is het voorschrift aangaande de uiterste beslistermijn verplaatst naar artikel 34, zesde lid, van de Regeling zonder dat artikel 31, tweede lid, van de Regeling is aangepast. De verwijzing naar artikel 34, derde lid in artikel 31, tweede lid, van de Regeling is voor de subsidieverlening daarmee niet langer van betekenis en dat heeft tot gevolg dat de subsidie niet op nihil kan worden gesteld om de enkele reden dat appellante de verduisterbare ramen al had gerealiseerd voor de datum van de verleningsbeschikking. Het College is van oordeel dat het appellante, op het moment dat zij haar aanvraag deed, ook niet duidelijk behoefde te zijn dat de

verwijzing naar de beslissing als bedoeld in artikel 34, derde lid, in artikel 31, tweede lid, zo moest worden gelezen dat wordt verwezen naar de beslissing als bedoeld in artikel 34, zesde lid.

3.3 Deze beroepsgrond slaagt en daarmee kan het College de overige beroepsgronden onbesproken laten.

4. Het beroep is gegrond en het College zal het bestreden besluit vernietigen.

5.1 Het College overweegt als volgt over de vraag of de rechtsgevolgen van het bestreden besluit in stand kunnen blijven.

5.2 Verweerder heeft zich erop beroepen dat het bestreden besluit naar zijn inhoud juist is. Primair heeft hij erop gewezen dat de communautaire regelgeving de toekenning van steun achteraf niet toelaat voor activiteiten die reeds zijn ondernomen en subsidiair dat volgens de verleningsbeschikking appellante pas vanaf 30 juli 2014 investeringen mocht verrichten.

5.3 Op grond van artikel 68, eerste en zesde lid, van Verordening (EG) 73/2009 van de Raad van 19 januari 2009 tot vaststelling van gemeenschappelijke voorschriften voor regelingen inzake rechtstreekse steunverlening aan landbouwers in het kader van het gemeenschappelijk landbouwbeleid en tot vaststelling van bepaalde steunregelingen voor landbouwers (Verordening 73/2009) kunnen de lidstaten specifieke steun verlenen aan de landbouwers als deze in overeenstemming is met andere communautaire maatregelen en beleidslijnen. Op grond van de punten 15 en 16 van de communautaire richtsnoeren voor staatssteun in de landbouw- en de bosbouwsector 2007–2013 (de richtsnoeren) wordt steun die achteraf wordt toegekend voor activiteiten die de begunstigde reeds heeft verricht beschouwd als een niet met de gemeenschappelijke markt verenigbare vorm van exploitatiesteun die louter is bedoeld om de begunstigde van een financiële last te bevrijden. De in artikel 68 van Verordening 73/2009 en punt 15 en 16 van de richtsnoeren neergelegde voorschriften zijn, gezien hun bewoordingen, enkel gericht tot de lidstaten en er vloeien geen rechtstreeks tot particulieren gerichte verplichtingen uit voort. Verweerder kan genoemde Unieregelgeving dan ook niet tegenwerpen aan appellante.

5.4 Omdat appellante voor de kosten van de verduisterbare dakramen geen vaststelling en betaling heeft verzocht, is het toekennen van subsidie voor de kosten van de voorzieningen waarvoor appellante subsidie is verleend en die zij na 1 augustus 2014 heeft gerealiseerd niet een niet met de gemeenschappelijke markt verenigbare vorm van exploitatiesteun die louter is bedoeld om de begunstigde van een financiële last te bevrijden.

6.1 De verleningsbeschikking is onherroepelijk en dit betekent dat het College in zijn beoordeling ervan moet uitgaan dat het aanvangsmoment en de looptijd van het project en het moment waarop appellante mag investeren zijn te beschouwen als voorwaarden waaronder verweerder de subsidie heeft verleend.

6.2 Het College stelt voorop dat appellante de investering in de verduisterbare dakramen niet heeft opgegeven in haar betalingsverzoek, de overige voorzieningen waarvoor subsidie is verleend en vaststelling en betaling is verzocht, na 1 augustus 2014 heeft gerealiseerd en, gelet op het primaire besluit, de andere controlebevindingen niet van invloed zijn op de subsidieaanvraag. Het College begrijpt de verleningsaanvraag aldus dat de stal van appellante reeds was voorzien van licht doorlatende dakplaten en dat de verduisterbare dakramen ten opzichte van de bestaande situatie niet zouden leiden tot extra daglicht. Verweerder heeft de subsidie, zonder appellante nadere uitleg te vragen over de aanschaf van de verduisterbare dakramen, verleend. Gezien de verleningsbeschikking is de subsidie niet verleend onder de voorwaarde van investering in daglichtvoorzieningen. De conclusie is dat er geen grond is om appellante in het geheel niet voor subsidie in aanmerking te laten komen. Dit betekent dat de rechtsgevolgen van het bestreden besluit niet in stand kunnen blijven.

7. Verweerder heeft ter zitting toegelicht dat hij nog zal moeten onderzoeken in hoeverre appellante de voorzieningen waarvoor de subsidie is verleend, heeft uitgevoerd in overeenstemming met de subsidievoorwaarden. Nog niet alle relevante feiten zijn (dus) bekend en daarmee is het voor het College thans niet mogelijk om zelf in de zaak te voorzien. Het College zal verweerder zodoende opdragen om binnen zes weken na de dag van verzending van deze uitspraak een nieuw besluit te nemen op het bezwaar met inachtneming van deze uitspraak.

8. Het College zal verweerder veroordelen in de door appellante gemaakte proceskosten. Deze kosten stelt het College op grond van het Besluit proceskosten bestuursrecht voor de door een derde beroepsmatig verleende rechtsbijstand vast op € 990 (1 punt voor het indienen van het beroepsschrift, 1 punt voor het verschijnen ter zitting met een waarde per punt van € 495 en een wegingsfactor 1). Van overige voor vergoeding in aanmerking komende kosten, in het bijzonder kosten verbonden aan de inschakeling van een deskundige, is het College niet gebleken.

Bestlissing

Het College:

- verklaart het beroep gegrond;
- vernietigt het bestreden besluit;
- draagt verweerder op binnen zes weken na de dag van verzending van deze uitspraak een nieuw besluit te nemen op het bezwaar met inachtneming van deze uitspraak;
- draagt verweerder op het betaalde griffierecht van € 331 aan appellante te vergoeden;
- veroordeelt verweerder in de proceskosten van appellante tot een bedrag van € 990.

Noot

Zie mijn noot onder AB 2018/313.
J.E. van den Brink

AB 2018/313

COLLEGE VAN BEROEP VOOR HET BEDRIJFSLEVEN

30 september 2016, nr. 12/764

(Mr. H.S.J. Albers)

m.nt. J.E. van den Brink

Art. 67 lid 3 Verordening 1580/2007/EG

ECLI:NL:CBB:2016:343

Te late melding van tussentijdse wijzigingen in het operationeel programma komt in strijd met Unierechtelijke verordening. Voor appellante was kenbaar dat op grond van deze verordening tussentijdse wijzigingen onverwijld dienden te worden meegedeeld.

De afkeuring van de posten 'Belichting', 'Vogel en wildafweer', 'Warmtebuffer en Rookgascondensator' wegens het niet onverwijld meedelen van tussentijdse wijzigingen baseert verweerder op art. 67 lid 3 Verordening 1580/2007/EG. Daarin is het volgende bepaald:

“De lidstaten bepalen onder welke voorwaarden de operationele programma's in de loop van het jaar zonder voorafgaande goedkeuring van de bevoegde nationale autoriteit kunnen worden gewijzigd. Deze wijzigingen komen slechts voor steun in aanmerking indien de producentenorganisatie ze onverwijld aan de bevoegde autoriteit meedeelt.”

De Engelse versie van art. 67 lid 3 Verordening 1580/2007/EG luidt als volgt:

“Member States shall determine the conditions under which operational programmes may be amended during the year without prior approval by the competent national authority. These changes are only eligible for aid if they are communicated by the producer organisation to the competent authority without delay.”